

Sygn. akt II Ca 1601/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Serafin-Tabor
Sędziowie:	SO Agnieszka Cholewa-Kuchta SO Anna Nowak (sprawozdawca)

Protokolant: stażysta Robert Nędza

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2018 r. w Krakowie

na rozprawie sprawy z wniosku X. L.

przy uczestnictwie D. S.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie

z dnia 12 marca 2018 r., sygnatura akt I Ns 44/16/P

postanawia:

I. odrzucić apelację w części obejmującej żądanie zapłaty kwoty spłaconego przez uczestnika kredytu oraz w części obejmującej punkt 3 i 4 zaskarżonego postanowienia;

II. oddalić apelację w pozostałej części;

III. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 2700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Anna Nowak SSO Katarzyna Serafin-Tabor SSO Agnieszka Cholewa-Kuchta

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 20 grudnia 2018 roku

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie X. L. i uczestnika postępowania D. S., w skład którego wchodziło:

a) przedsiębiorstwo prowadzone przez uczestnika pod nazwą D. S. (...) z siedzibą w M. o wartości 26.365,11 zł;

b) wierzytelność z tytułu środków zgromadzonych do dnia 22.03.2012r. na rachunkach bankowych (...) Banku (...) SA w K. prowadzonych na nazwisko D. S. nr: (...) do wysokości 146,26 zł oraz (...) w wysokości 416,20 zł – w łącznej kwocie 562,46 zł;

c) ruchomości w postaci: regału – o wartości 60,00 zł, komody o wartości 200,00 zł i komody o wartości 340,00 zł w ten sposób, że na rzecz uczestnika przyznał wszystkie składniki majątkowe opisane szczegółowo powyżej, a tytułem dopłaty zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 13.763,78 zł, płatne w terminie 3 miesięcy licząc od daty uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności. Ponadto w punkcie III zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 5.610,00 zł tytułem połowy wartości samowolnie zbytych przez uczestnika postępowań składników majątkowych majątku wspólnego w postaci: samochodu osobowego marki A. (...) (udział co do 1/2 części), laptopa marki D., pralki marki E. oraz lamp - w terminie 3 miesięcy licząc od daty uprawomocnienia się tego postanowienia, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności. W pkt IV zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 7.000,00 zł tytułem zwrotu środków pieniężnych stanowiących majątek osobisty wnioskodawczynie, wpłaconych na rachunek bankowy uczestnika postępowania - w terminie 3 miesięcy licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności. Ponadto Sąd ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 27.527,57zł i rozstrzygnął o kosztach w ten sposób, że zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 1.500,00 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania, nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze w Krakowie) tytułem brakujących kosztów sądowych od wnioskodawczynie i uczestnika postępowania kwoty po 1.373,41 zł oraz w pozostałym zakresie stwierdziła, że zainteresowani ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Orzeczenie zapadło w następującym stanie faktycznym.

X. L. i D. S. zawarli związek małżeński w dniu 26 września 2009 roku.

W dniu 01.10.2009 roku D. S. dokonał wpłaty własnej na konto nr (...) kwoty 16.000 zł

W dniu 14.12.2009 roku D. S. przelał z konta nr (...) na konto nr (...) kwotę 10.000 zł.

W dniu 09.01.2010 roku X. S. wobec planów stron zakupu własnego mieszkania przelała ze swojego konta na rachunek bankowy D. S. nr (...) kwotę 7.000 zł. Środki pieniężne w tej wysokości stanowiły jej oszczędności z okresu przed ślubem.

W dniu 23.05.2010 roku D. S. i L. S. nabyli na współwłasność, za kwotę 7.500 euro, pojazd A. (...). Środki na zakup przedmiotowego pojazdu pochodziły – w zakresie części stanowiącej własność D. S. – z oszczędności jego i X. L..

Na mocy umowy darowizny z dnia 14.08.2012 roku zawartej pomiędzy D. S. a jego ojcem L. S., D. S. darował L. S. 1/2 prawa własności przysługującej mu wobec pojazdu A. (...)

D. S. od dnia 15 stycznia 2010 roku prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...).

W dniu 01.07.2011 roku w W. pomiędzy (...) Bank (...) S.A. w W. a D. S. i X. L. - S. została zawarta umowa o kredyt plus na mocy której bank udzielił kredytobiorcy kredytu na cele konsumpcyjne w wysokości 25.375,00 zł. Oprocentowanie kredytu było zmienne. Spłata kredytu wraz z odsetkami miała nastąpić w 60 ratach miesięcznych począwszy od dnia 15.08.2011 roku. Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosił 10.187,02 zł. Stosownie do treści § 6 ust. 2 kredytobiorca uprawniony był do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie kredytu. Raty kredytu były spłacane przez D. S..

W trakcie trwania małżeństwa każda ze stron miała swój własny rachunek bankowy na który było przelewane wynagrodzenie za pracę a także jeden wspólny rachunek oszczędnościowy. W dniu 28.02.2012 roku D. S. przelał

na rzecz X. S. kwotę 19.000 zł tytułem podziału środków pieniężnych zgromadzonych na wspólnym rachunku oszczędnościowym.

W dniu 22 marca 2012 roku X. L. i D. S. zawarli umowę majątkową małżeńską na mocy której ustanowili ustrój rozdzielności majątkowej.

Do daty ustania wspólności majątkowej strony nabyły celem wyposażenia wynajmowanego mieszkania m.in. dwie komody marki (...), lampy (...), laptop D., pralkę i regał. Ruchomości te pozostały w mieszkaniu wynajmowanym przez strony w dacie opuszczenia przez X. L. lokalu w 2011 roku. Pralka została przez uczestnika oddana na złom w 2012 roku, laptop został pozostawiony przez uczestnika z punkcie napraw laptopów. Lampy zostały przez uczestnika pozostawione w wynajmowanym mieszkaniu przy ul. (...) w K.. K. (...) oraz regał są nadal w posiadaniu D. S..

Na dzień 22.03.2012 roku D. S. posiadał w (...) Banku (...) następujące rachunki bankowe:

- oszczędnościowy o nr (...) – jego saldo wynosiło na dzień 22.03.2012 roku kwotę 7.146,26 zł;
- oszczędnościowo – rozliczeniowy o nr (...) – jego saldo wynosiło na dzień 22.03.2012 roku kwotę 416,20 zł;
- firmowy rachunek bieżący o nr (...) – jego saldo wynosiło na dzień 22.03.2012 roku kwotę 40,08 zł. (dowód: informacja z (...) Bank (...), k.142 i k.176)

Wartość majątku przedsiębiorstwa (...) działające go pod firmą (...) z siedzibą w M. wynosiła na dzień 22.03.2012 roku kwotę 26.365,11 zł, w tym wartość środków pieniężnych kwotę 40,08 zł.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 25 marca 2013 roku (sygn. akt XI C 3529/12) orzeczono rozwód stron.

Wartość samochodu osobowego marki A. (...) z 2003 roku wynosiła na dzień 22.03.2012 roku kwotę 17.160,00 zł. Wartość komody marki I. (...) (płyta meblowa, okleina naturalna) z 2010 roku wynosiła 200 zł zaś wartość komody drewnianej marki I. (...) z 2009 roku – 340,00 zł. Wartość regału – kwotę 60,00 zł. Wartość lamp (...) z 2009 roku wynosiła kwotę 120,00 zł. Wartość laptopa marki D. wynosiła na tę datę 1800 zł a wartość pralki kwotę 720,00 zł.

Pismem z dnia 23.06.2013 roku X. L. wezwała D. S. do wydania na jej rzecz szeregu ruchomości zgodnie z załączonym wykazem. W dniu 16.11.2013 roku potwierdziła ich odbiór od D. S..

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy wskazując na zasady stosowane w postępowaniu o podział majątku wspólnego odwołał się do treści art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. W kwestii zwrotu wydatków i nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny powołał treść art. 45 § 1 k.r.o. Z przytoczeniem treści art. 33 pkt 1 i 2 k.r.o. wskazał, jakie przedmioty wchodziły w skład majątku osobistego. Powołał się również na ustanowione w art. 43 § 1 k.r.o. domniemanie równych udziałów małżonków w majątku wspólnym.

Sąd Rejonowy wskazał, że ustalenia w zakresie składu i wartości majątku wspólnego stron poczynił w oparciu o treść dokumentów urzędowych i prywatnych, których autentyczność oraz wiarygodność nie budziła jego wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony. Za zasługujące na wiarę w całości Sąd uznał zeznania świadka I. O. wskazując, że na okoliczność rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej przez uczestnika i jej zakresu logicznie koresponduje z pozostałym materiałem dowodowym. Również opinię biegłego M. K., biegłego sądowego z zakresu wyceny przedsiębiorstw Sąd Rejonowy ocenił jako wyczerpującą i zawierającą precyzyjne wyliczenia wartości firmy uczestnika. Za przekonujące uznał informacyjne wyjaśnienia biegłego w zakresie braku korelacji pomiędzy wyceną przedsiębiorstwa a dokonaną korektą deklaracji podatkowej za rok 2012. Podobnie jako pochodzącą od osoby dysponującej specjalistycznymi informacjami i bogatym doświadczeniem Sąd ocenił treść opinii biegłego sądowego R. B.. Jako wiarygodne, spontaniczne i wyczerpujące ocenił Sąd Rejonowy zeznanie wnioskodawczyni X. L. uznając, że w zakresie tego co wchodziło w skład majątku wspólnego stron jest stanowcze i poparte przekonującym materiałem dowodowym. Wskazał ponadto, że w znacznej części (w tym na okoliczność nakładu wnioskodawczyni z majątku

osobistego na majątek wspólny w kwocie 7.000 zł) znajduje ono potwierdzenie w zeznaniu uczestnika D. S.. Wyłącznie częściowo Sąd Rejonowy dał wiarę zeznaniu uczestnika D. S. opierając się na nim tylko w tym zakresie, w jakim logicznie koresponduje z pozostałymi dowodami zgromadzonymi w sprawie. Jako gołosłowną ocenił treść zeznania na okoliczność tego w jakiej dacie został przez uczestnika spłacony kredyt zaciągnięty razem z wnioskodawczynią w (...) Bank (...) S.A. w W.. Jako niewiarygodną ocenił Sąd także tę część zeznania, w której uczestnik wskazuje na pochodzenie środków pieniężnych na zakup pojazdu A. (...) od jego ojca.

W ocenie Sądu Rejonowego zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi przedsiębiorstwo uczestnika D. S. (D. S. (...) z siedzibą w M.) o wartości 26.365,11 zł i wierzytelności z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych do dnia 22.03.2012 roku na rachunkach bankowych (...) Bank (...) S.A. w K. prowadzonych na nazwisko D. S. nr (...) – 146,26 zł i nr (...) - 416,20 zł.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że w toku procesu ustalone zostało, że D. S. posiadał w (...) Banku (...) także trzeci rachunek (o nr (...)), na którym na dzień 22.03.2012 roku zgromadzona była kwota 40,08 zł. Uwzględniając jednak, iż był to rachunek firmowy D. S., zgromadzone na nim środki pieniężne zostały ujęte przez biegłego celem wyliczenia wartości przedsiębiorstwa uczestnika uznał, że nie mogły być rozliczane dodatkowo jako osobna pozycja.

W zakresie salda na rachunku nr (...) (7.146,26 zł) Sąd Rejonowy wskazał, że poczynione ustalenia każą uznać znajdującą się na nim kwotę 7.000 zł za majątek osobisty wnioskodawczyni. W związku z tym uznał, że do podziału mogła zostać przyjęta wyłącznie kwota 146,26 zł znajdująca się na koncie bankowym D. S. nr (...) w (...) Bank (...) S.A. w K.. Jednocześnie uznając, iż wnioskodawczyni wykazała istnienie nakładu w kwocie 7.000 zł, Sąd Rejonowy zasądził kwotę w tej wysokości na jej rzecz od uczestnika w terminie 3 miesięcy. W ocenie Sądu Rejonowego uczestnik nie wykazał podnoszonej okoliczności poczynienia nakładu ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 16.000 zł. W związku z ustaleniem, że w posiadaniu wnioskodawcy znajdują się ruchomości zakupione przez strony w dacie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej w postaci dwóch komód i regału o łącznej wartości oszacowanej przez biegłego na kwotę 600 złotych Sąd uwzględnił żądanie wnioskodawczyni w zakresie przyznania na rzecz uczestnika tych ruchomości z uzasadnieniem, że wnioskodawczyni nie korzysta z tych mebli od 2011 roku co oznacza, że utraciły one dla niej znaczenie. Sąd Rejonowy nie podzielił zarzutu uczestnika, iż kwota 19.000 zł przelana na rzecz wnioskodawczyni stanowiła rozliczenie wszelkich kwestii majątkowych z tytułu ruchomości pomiędzy stronami powołując się na zeznania stron, z których w jego ocenie wynika, iż kwota ta wyczerpywała tylko podział środków zgromadzonych na wspólnym koncie oszczędnościowym.

Kolejno Sąd Rejonowy odwołał się do treści art. 212 § 1 i 3 k.p.c. uprawniającego sąd rozpoznający sprawę o zniesienie współwłasności do przyznania dopłat pieniężnych celem wyrównania wartości poszczególnych udziałów.

Łączną wartość składników majątku wspólnego Sąd Rejonowy ustalił na kwotę 27.527,56 zł. Przy uwzględnieniu równego udziału małżonków w majątku wspólnym, zasądził od uczestnika postępowania (na rzecz którego przyznał wszystkie składniki majątkowe) na rzecz wnioskodawczyni kwotę 13.763,78 zł (1/2 z 27.527,56 zł), płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia. Wskazał, że podział majątku wspólnego obejmuje składniki majątkowe, które były elementami majątku wspólnego w chwili ustania wspólności ustawowej i które istnieją w chwili dokonywania podziału, tj. wydania orzeczenia, nie uwzględnia się zaś tych wspólnych składników majątkowych, które w czasie trwania wspólności ustawowej lub po jej ustaniu zostały zużyte zgodnie z prawem. Ponadto wskazał, że przy podziale majątku uwzględnia się równowartość składników majątkowych, które zostały bezprawnie zbyte, zniszczone lub zużyte lub roztrwonione przez jedno z małżonków.

Kolejno Sąd Rejonowy wskazał, iż stanowiące majątek wspólny stron przedmioty w postaci samochodu osobowego marki A., laptopa marki D., pralki E. i lamp nie znajdowały się już w tym majątku w dacie orzekania. Jednocześnie strony postępowania były zgodne, iż przedmioty te zostały przez nie zakupione w okresie obowiązywania wspólności majątkowej małżeńskiej. Sąd nie miał wątpliwości, że pojazd marki A. (...) w zakresie 1/2 prawa własności stanowił w dacie 22.03.2012 roku majątek wspólny stron. Jako samowolne rozporządzenie majątkiem wspólnym uznał wyzbycie

się przez uczestnika tego prawa poprzez darowiznę poczynioną w terminie późniejszym na rzecz ojca uznając prawo wnioskodawczyni domagania się ¼ wartości owego pojazdu (kwoty 4.290 zł). Podobnie Sąd Rejonowy odniósł się do kwestii rozliczenia wartości ruchomości w postaci laptopa D., pralki E. i lamp, które pozostały w posiadaniu uczestnika po opuszczeniu przez wnioskodawczynię wspólnie zajmowanego lokalu. Wskazał, że fakt ich utraty czy to poprzez pozostawienie punkcie naprawy czy też na wyposażeniu wynajmowanego lokalu nie może pozbawiać wnioskodawczyni rekompensaty z tytułu utraty środków pieniężnych za przedmioty zakupione w trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej. W związku z tym uznał zasadność przyznania wnioskodawczyni z tego tytułu kwoty 1.320 zł stanowiącej połowę ich wartości.

W ocenie Sądu Rejonowego 3-miesięczny termin na zapłatę zasądzoną na rzecz wnioskodawczyni spłaty jest wystarczający na pozyskanie przez uczestnika na ten cel potrzebnych środków.

Z powołaniem na art. 686 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c., Sąd Rejonowy odniósł się do zgłoszonego przez uczestnika żądania rozliczenia środków pieniężnych stanowiących spłacone przez niego wspólne długi stron w postaci kredytu w (...) Bank (...) S.A. w W. w łącznej kwocie 35.000 zł. Wskazał, że okoliczność zaciągnięcia owego kredytu oraz jego samodzielnego spłacania przez uczestnika nie była przez strony kwestionowana, miał jednak na uwadze, że w toku postępowania rozliczeniu podlegała wyłącznie ta część kredytu która pozostała do spłaty w okresie od dnia 22.03.2012 roku. W ocenie Sądu uczestnik nie wykazał zaś wysokości tej kwoty żadnym środkiem dowodowym, a jej samodzielne ustalenie przez Sąd było niemożliwe.

Na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy orzekł o wydatkach poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy rozdzielił pomiędzy stronami obowiązek zwrotu kosztów po połowie w zakresie dotyczącym niepokrytych kosztów sądowych wynoszących 2.746,82 zł oraz nakazał uczestnikowi zwrot połowy kosztów postępowania poniesionych w kwocie 3.000 zł przez wnioskodawczynię. W pozostałym zakresie Sąd uznał, że strony zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. powinny ponieść jego koszt związany ze swoim udziałem w sprawie.

Apelację od tego postanowienia wniósł uczestnik zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. obrazę przepisu art. 3 k.p.c. poprzez nierówne traktowanie stron i akceptowanie gołosłownych twierdzeń wnioskodawczyni, przy jednoczesnym dyskredytowaniu uczestnika, jakoby był niewiarygodny przy wskazywaniu daty spłaty kredytu i niejako utrudniał Sądowi wyjaśnienie sprawy;
2. obrazę przepisu art. 316 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie;
3. obrazę przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów w postaci wyjaśnień informacyjnych i zeznań wnioskodawczyni oraz uczestnika, polegając na gołosłownych deklaracjach wnioskodawczyni co do inwestycji z majątku wspólnego, przy jednoczesnej odmowie dania wiary uczestnikowi w zasadniczej części;
4. niedopuszczalne pominięcie okoliczności wzięcia i spłacenia kredytu, który zasilił przedmiotowe przedsiębiorstwo, pominięcie strat tegoż przedsiębiorstwa, które w całości pokrywał uczestnik;
5. błędne ustalenie, iż wnioskodawczyni wyprowadziła się ze wspólnego mieszkania w wyniku wspólnych ustaleń, kiedy to wnioskodawczyni jednostronnie zdecydowała o pozostawieniu męża. przeprowadzeniu się do matki i swojej ciotki, a uczestnik pozostał ze wspólnymi przedmiotami, które na przestrzeni lat uległy zużyciu (pralka, laptop), a wnioskodawczyni się nimi nie interesowała.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów uczestnik wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i niezasądzanie wzajemnych spłat oraz orzeczenie, iż koszty postępowania przed Sądem I instancji strony ponoszą zgodnie ze swoim udziałem oraz o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego na rzecz uczestnika od wnioskodawczyni według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na apelację uczestnika, wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od uczestnika na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych przyjmując, że wartość przedmiotu sporu wynosi 27 528 zł.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

I

Apelacja wniesiona przez uczestnika częściowo podlegała odrzuceniu wobec nieuzupełnienia braków formalnych tj. sprecyzowania wniosków apelacyjnych, a częściowo w zakresie roszczenia o rozliczenie spłaconego kredytu (nakład z majątku odrębnego na wspólny) także jako niedopuszczalna albowiem dotyczyła orzeczenia nieistniejącego.

Zgodnie z art. 373 k.p.c. w zw. z art.373 k.p.c. w zw. z art.13§2k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzucił na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Apelacja uczestnika nie zawierała sformułowania wniosków apelacyjnych albowiem pełny wniosek apelacji musi wskazywać, jakiego rozstrzygnięcia skarżący domaga się od sądu drugiej instancji (art.368§1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art.,13§2 k.p.c.). Przy zgłaszaniu żądania zmiany zaskarżonego postanowienia obligatoryjne jest oznaczenie, na czym konkretnie ta zmiana ma polegać, tj. jakiego orzeczenia oczekiwał skarżący od sądu pierwszej instancji i który teraz ma być zastąpiony przez wyrok sądu drugiej instancji. Decyzja w tej mierze nie może być pozostawiona sądowi drugiej instancji. Wnioski apelacji powinny odpowiadać możliwym rozstrzygnięciom sądu drugiej instancji określonym w art. 386 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c. W nin. sprawie uczestnik pomimo wezwania nie wskazał prawidłowo treści orzeczenia jakiego oczekuje w zakresie zmiany punktu 3i 4 zaskarżonego postanowienia. Wskazanie w piśmie uzupełniającym braki apelacji, że żąda „oddalenia wniosków merytorycznych wnioskodawczyni” nie czyni zadość prawidłowemu sprecyzowaniu żądania apelacji. Z tych też względów apelację w tym zakresie należało odrzucić.

Apelację należało także odrzucić w części dotyczącej pominięcia w zaskarżonym wyroku okoliczności zaciągnięcia i spłaty kredytu dla potrzeb prowadzonego przedsiębiorstwa oraz pokrycia jego strat przez uczestnika (tj. w zakresie poczynienia nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny). Po pierwsze w tym zakresie także na etapie postępowania odwoławczego nie sformułowano prawidłowo wniosków apelacyjnych, a po drugie braku jest wyrzeczenia przez Sąd Rejonowy w kwestii rozliczenia spłaty kredytu. Należy wskazać, że w orzecznictwie przyjmuje się, że podział majątku wspólnego obejmuje w zasadzie jedynie aktywa, natomiast pasywa pozostają poza jego zakresem (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 1959 r., I CR 547/58, OSNCK 1959, nr 2, poz. 59 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 września 1976 r., III CRN 83/76, OSPiKA 1977, z. 9, poz. 157 i z dnia 21 stycznia 2010 r., I CSK 205/09, niepubl.). Długów zaciągniętych przez oboje małżonków zasadniczo więc nie można rozliczać przy podziale majątku wspólnego, gdyż mimo takiego podziału dług nadal się utrzymuje. W postanowieniu z dnia 9 września 1976 r., III CRN 83/76, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, podzielany przez skład orzekający, że stosując odpowiednio art. 686 k.p.c. do postępowania o podział majątku wspólnego, sąd rozstrzyga w tym postępowaniu - i to ze skutkami wynikającymi z dyspozycji art. 618 § 3 k.p.c. w związku z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c. - tylko o takich długach związanych z majątkiem wspólnym i ciążących w czasie trwania wspólności na obojgu małżonkach jako podmiotach wspólności majątkowej małżeńskiej, które zostały spłacone przez jednego z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego (tak SN w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 2011 r., II CSK 430/10).

Zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c., do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w paragrafie pierwszym (w zakresie dotyczącym tego, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi), stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. W postępowaniu działowym sąd rozstrzyga o długach związanych z majątkiem wspólnym i ciążących w czasie trwania wspólności na obojgu małżonkach, jako podmiotach wspólności majątkowej małżeńskiej, które zostały spłacone przez jedno z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej, a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1972 r., III CRN 477/71, OSPiKA 1972, z. 9, poz. 174, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1976 r., III CRN 83/76, OSPiKA 1977, z. 9, poz. 157, postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1978 r., III CRN 194/78, OSNCP 1979, nr 11, poz. 207; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1984 r., III CRN 111/84, GP 1985, nr 8).

Jeśli dług zaciągnięty przez jedno z małżonków w czasie trwania wspólności ustawowej został zużyty na majątek wspólny i spłacony w okresie pomiędzy ustaniem wspólności a podziałem majątku wspólnego, to tak spłacona należność przestaje być długiem i przekształca się w roszczenie o zwrot nakładów na rzecz tego małżonka, który dokonał zapłaty. Roszczenie takie podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 i 46 k.r i o. Tego rodzaju rozliczeń, dotyczących długów spłaconych do dnia prawomocnego podziału majątku, dotyczy art. 618 § 3 k.p.c. Nie znajduje on natomiast zastosowania w przypadku spłaty po podziale majątku przez jednego z małżonków - długu ciężącego nadal na obojgu małżonkach jako dłużnikach solidarnych. Mimo bowiem ustania wspólności ustawowej, małżonkowie pozostają nadal dłużnikami osobistymi, a ich sytuację regulują przepisy kodeksu cywilnego o zobowiązanych solidarnych. Każdy z nich odpowiada wobec banku za spłatę kredytu w całości, zaś względem siebie, w stosunku do udziału w majątku wspólnym, a więc z reguły w częściach równych. Ten pogląd jest także reprezentowany w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 roku, sygn. akt I CSK 54/16, a Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą apelację w pełni go akceptuje. W pierwszej kolejności należy wskazać, że o zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny sąd orzeka wyłącznie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w pierwszej instancji, a nie z urzędu, gdyż roszczenia te nie wchodzą w skład majątku wspólnego małżonków. Zatem domagający się ich zwrotu zobowiązany jest dokładnie określić te żądania, zgodnie z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i żądaniami tymi sąd jest związany (art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997r., II CKN 395/97). W tym zakresie zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie nie ma rozbieżności, tak samo jak nie ma rozbieżności, co do tego, że rozstrzygnięcie o nakładach z majątku osobistego (odrębnego) na majątek wspólny wobec treści art. 567 § 1 k.p.c., następuje w ramach postępowania nieprocesowego o podział majątku wspólnego i powinno zostać wyrażone w sentencji poprzez zasądzenie dochodzonej kwoty bądź jej oddalenie w całości lub części. Sam więc fakt rozpoznania roszczeń z tytułu poczynionych nakładów na majątek objęty wspólnością w postępowaniu nieprocesowym nie uzasadnia stosowania do reguł rządzących rozstrzygnięciem tych roszczeń zasad odmiennych od tych, jakie rządzą rozstrzygnięciem tych roszczeń w procesie. Rozbieżności w orzecznictwie natomiast dotyczą kwestii przysługującego instrumentu prawno- procesowego w sytuacji, gdy Sąd I instancji nie wyrzeknie o zgłoszonym roszczeniu pozytywnie lub negatywnie. W tej kwestii zarysowały się dwa nurty orzecznictwa. Zgodnie z pierwszym, w takiej sytuacji przysługuje apelacja (rewizja). Odmienny zaś pogląd nakazuje uznać, iż brak wyrzeczenia oznacza, że orzeczenie w tym zakresie nie istnieje, apelacja jest niedopuszczalna, a stronie przysługuje wniosek o uzupełnienie postanowienia. Ten drugi nurt został zaprezentowany w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011r., sygn. akt I CSK 78/11 oraz z dnia 14 grudnia 2011r., I CSK 138/11.

Sąd Okręgowy w nin. składzie prezentuje pogląd, że przepisy proceduralne są normami, które należy stosować ściśle i nie ma potrzeby prowadzić wykładni celowościowej jeżeli istnieją środki ochrony prawnej dla strony, która jest niezadowolona z zapadłego orzeczenia. Kwestie związane z tym co powinno znaleźć się w sentencji orzeczenia, a co w jego uzasadnieniu w sposób jasny i konkretny zostały unormowane. Treść przepisu art. 325 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz 567 k.p.c. jest jasna, w sentencji rozstrzyga się o żądaniach stron. Skoro istniało w sprawie żądanie zasądzenia kwoty pieniężnej tytułem nakładu z majątku odrębnego, to należało je rozstrzygnąć. Rozstrzygnięcie o żądaniu strony może być przy tym pozytywne albo negatywne, sąd bowiem może uwzględnić lub oddalić żądanie strony. Rozstrzygnięcie o żądaniach stron musi być jednak zamieszczone w sentencji orzeczenia, a nie w jego uzasadnieniu. Tylko bowiem sentencja orzeczenia rozstrzyga o żądaniach stron. Uzasadnienie orzeczenia natomiast przeznaczone jest dla podania przez sąd powodów rozstrzygnięcia zawartego w sentencji. Orzeczenie nie zawiera rozstrzygnięcia, jeżeli sąd ustosunkuje się wprawdzie do żądania strony w uzasadnieniu orzeczenia, ale pominię je w sentencji orzeczenia (zob. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 15 lutego 1967 r., II CZ 144/66, OSNCP 1967, nr 7-8, poz. 144 oraz postanowienie z dnia 14 grudnia 2011r., I CSK 138/11). Natomiast uzasadnienie nie jest tą częścią orzeczenia, gdzie rozstrzyga się o żądaniu ale wskazuje się podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i wyjaśnia podstawę prawną (art. 328 k.p.c. w zw. z art.13 § 2 k.p.c.).

Jak zostało powyżej wskazane kodeks postępowania cywilnego przewiduje instytucję, którą strona może wykorzystać gdyby Sąd nie rozstrzygnął o całości jej żądań, a mianowicie - wniosek o uzupełnienie postanowienia (art. 351 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Należy uznać, że w takiej sytuacji proceduralnej brak jest podstaw do przyjęcia, że apelacja może służyć od uzasadnienia orzeczenia, w zakresie w jakim Sąd w sentencji nie rozstrzygnął o roszczeniach stron. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego należy wskazać, że przy obecnych założeniach proceduralnych, opartych na dość konsekwentnym przestrzeganiu zasady dyspozycyjności i kontradiktoryjności procesu cywilnego niepodobna przyjąć, aby tylko wzgląd na usprawiedliwiony interes osób uprawnionych, który zresztą jest chroniony możliwością zgłoszenia wniosku o uzupełnienie, przemawiał za przyznaniem stronie prawa do określonego środka procesowego w razie wydania przez sąd orzeczenia nie zawierającego rozstrzygnięcia o całości bądź części ich żądań. W ocenie Sadu Najwyższego interes, o którym mowa, w wystarczający sposób chroniony jest uprawnieniem do złożenia wniosku o uzupełnienie orzeczenia, a nie apelacją (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 1 grudnia 2011r., sygn. akt I CSK 78/11 oraz z dnia 14 grudnia 2011r., I CSK 138/11).

Należy wskazać, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie nie ulega wątpliwości, że sąd w postępowaniu o zniesienie współwłasności jest bezwzględnie związany roszczeniem zgłoszonym na podstawie art. 618 § 1 k.p.c. Nie wolno mu orzekać ponad żądanie (art. 321 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a samo rozstrzygnięcie sądu o roszczeniu określonym w art. 618 § 1 k.p.c. powinno zostać zamieszczone w sentencji postanowienia (art. 325 w zw. z 13 § 2 k.p.c.). Powyższe prowadzi do wniosku, że skoro roszczenia przewidziane w art. 618 § 1 k.p.c. są rozpoznawane według zasad ogólnych i stosownie do tych zasad należy o nich orzekać, to dla zapewnienia postanowieniu pełnej jednoznaczności pożądane jest nie tylko ujmować poszczególne rozstrzygnięcia, zamieszczone w jego sentencji, w odrębnie oznaczone punkty, lecz także w razie uwzględnienia danego roszczenia jedynie w pewnym zakresie, dokładnie wskazywać, iż sąd żądanie (wniosek) częściowo oddała. Taka praktyka stwarza jasność co do dalszych środków prawnych przysługujących zainteresowanym uczestnikom postępowania: postanowienie podlega zaskarżeniu na zasadach ogólnych, w wypadku zaś niepełnego rozstrzygnięcia co do omawianego roszczenia - postanowienie, na podstawie art. 351 w zw. z 13 § 2 k.p.c., może zostać uzupełnione.

Nie można aprobować koncepcji zastępowania sentencji, chociażby tylko częściowo, uzasadnieniem. W kodeksie postępowania cywilnego istotne elementy sentencji wyroku i uzasadnienia wyroku (postanowienia co do istoty sprawy) zostały zróżnicowane i ustawowo wyraźnie wskazane. Przepis art. 325 k.p.c. określa co powinna zawierać sentencja, art. 328 § 2 k.p.c. natomiast wymienia elementy uzasadnienia. Rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron wymienione jest tylko w art. 325 k.p.c. jako obligatoryjny element sentencji wyroku, a nie jego uzasadnienia, które aczkolwiek ma ścisły związek z jego wydaniem, gdyż stanowi odzwierciedlenie procesu myślowego i decyzyjnego sądu, to jednak nie może być surogatem sentencji (tak SN w cyt. postanowieniu dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11).

Ze względu na treść art. 45 § 1 k.r.o. oraz art. 567 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 618 k.p.c. i 688 k.p.c. o zwrocie wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny sąd orzeka wyłącznie na wniosek, gdyż roszczenia te nie wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków. Do rozpatrzenia takiego żądania mają zatem zastosowanie przepisy postępowania procesowego, czego konsekwencją jest również konieczność rozstrzygnięcia przez Sąd o całości tak zgłoszonego żądania w sposób pozytywny lub negatywny. Częściowe uwzględnienie go wiąże się z koniecznością zamieszczenia przez sąd w postanowieniu orzeczenia o oddaleniu żądania w pozostałym zakresie. W konsekwencji wskazuje się, że w razie braku rozstrzygnięcia przez sąd pierwszej instancji o całości żądania, niedopuszczalna jest apelacja w zakresie pominiętego żądania z powodu braku substratu zaskarżenia (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2018 r., I CSK 215/17).

W orzecznictwie podnosi się, że nie można wnieść środka odwoławczego od orzeczenia, które nie zostało wydane w rozumieniu przepisów prawa procesowego. Chodzi tu zarówno o brak orzeczenia w ogóle, jak i o brak w wydanym orzeczeniu rozstrzygnięcia o określonym żądaniu lub jego części. Należy przychylić się do poglądu, zgodnie z którym w razie pominięcia przez sąd pierwszej instancji rozstrzygnięcia (pozytywnego lub negatywnego) o zgłoszonym żądaniu lub o jego części, strona powinna złożyć, przewidziany w art. 351 § 1 k.p.c., wniosek o uzupełnienie orzeczenia, który

nie konkuruje ze środkami odwoławczymi, a stanowi remedium, które może otworzyć stronie drogę do skutecznego wniesienia apelacji (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2018 r., sygn. akt I CZ 12/2018).

W rozpoznawanej sprawie Sąd I Instancji w sentencji wydanego postanowienia nie zawarł punktu, w którym zasądził tytułem rozliczenia nakładów z majątku osobistego (odrębnego) na majątek wspólny określoną kwotę. Pominięcie w sentencji orzeczenia kończącego sprawę w instancji rozstrzygnięcia o całości żądania stworzyło zatem stronie skarżącej uprawnienie do domagania się uzupełnienia orzeczenia w powyższym zakresie. W świetle przytoczonej powyżej argumentacji należy wskazać, że brak rozstrzygnięcia w tym zakresie w wydanym orzeczeniu nie daje natomiast podstawy do jego zaskarżenia z powołaniem na tą okoliczność. Nie można bowiem zaskarżyć orzeczenia, które nie istnieje. Dla prawidłowego zaskarżenia orzeczenia nieodzowne jest bowiem istnienie jego substratu.

Mając na uwadze powyższe rozważania należy wskazać, że pozostając w zgodzie z przepisami procedury cywilnej, właściwą drogą dla kwestionowania braku uwzględnienia w rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego kwestii zaciągnięcia przez uczestnika i spłaty kredytu dla potrzeb prowadzonego przedsiębiorstwa oraz pokrywanie przez niego strat przedsiębiorstwa - było złożenie wniosku o uzupełnienie zaskarżonego postanowienia. Jako błędne należy ocenić wniesienie przez skarżącego w tym zakresie apelacji. Powyższe uznać należy za niedopuszczalne, gdyż nieposiadające podstawy w przepisach kodeksu postępowania cywilnego, wniesienie apelacji od orzeczenia nieistniejącego.

Stąd też apelacja w powyższym zakresie podlegała odrzuceniu na zasadzie art 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie apelacja nie była zasadna. Prawidłowe są ustalenia Sądu I instancji odnośnie składu majątku wspólnego i Sąd odwoławczy przyjmuje je za własne. Nie są trafne zarzuty odnośnie wyceny majątku dokonanej przez biegłego. W apelacji brak jest konkretnych zarzutów, co do metodologii wyceny, logiczności wyводу biegłego, zatem trudno stwierdzić, w czym skarżący upatruje nieprawidłowości w wycenie przedsiębiorstwa prowadzonego przez uczestnika.

Nie są również zasadne zarzuty dotyczące ustalenia, co do nabycia samochodu marki A.. Ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji jest zgodna z wymaganiami określonymi art.233§1 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c. Cytowane przez apelującego fragmenty zeznań w żaden sposób nie zmieniają tej oceny albowiem dotyczą innych kwestii, a nie środków z jakich nabyty został samochód. Natomiast argumenty odnośnie samochodu są tylko polemiką z ustaleniami Sądu, nie znajdującą poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Odnośnie kwestii prezentów ślubnych, to kwestia ta nie pojawiała się w postępowaniu przed Sądem I instancji, trudno zatem ustalić jakie to były prezenty skoro nawet w apelacji nie wskazuje się na konkretne przedmioty.

Odnosząc się do wniosku apelacji w zakresie żądania wydania orzeczenia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji w całości zgodnie z zasadą określoną w art. 520 § 1 k.p.c., należy wskazać, że Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do zmiany orzeczenia Sądu Rejonowego w tym zakresie.

Zasada orzekania o kosztach w postępowaniu nieprocesowym została wyrażona w art. 520 § 1. Zgodnie z tą zasadą każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał oraz czynności podjętej (np. przez sąd) w jego interesie. Wyjątek od tej zasady został przewidziany w art. 520 § 1 k.p.c., który stanowi, że w przypadku, gdy uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. Powyższe dotyczy również zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. Artykuł 520 § 2 umożliwia zatem stosunkowe rozdzielanie obowiązku zwrotu kosztów między uczestnikami lub obciążenie nimi jednego uczestnika (lub kilku wybranych). Wskazuje się, że punktem wyjścia do rozstrzygnięcia w tym zakresie pozostaje różny stopień zainteresowania uczestników wynikiem postępowania lub sprzeczność interesów, nie zaś zakres ostatecznego uwzględnienia żądań (Ereciński Tadeusz (red.),

Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające, wyd. V, 2016).

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy należy wskazać, że w orzeczeniu kończącym postępowanie w I instancji, Sąd Rejonowy dokonał pozostającego w zgodności z przytoczonym przepisem, rozdzielenia pomiędzy stronami po równo kosztów postępowania poniesionych przez wnioskodawczynię oraz w takim samym stosunku nakazał ściąganie od stron niepokrytych kosztów sądowych. Należy uznać zapatrywanie Sądu Rejonowego, że występująca w okolicznościach niniejszej sprawy sprzeczność interesów stron (przyjęta z uwzględnieniem stanowisk stron zajmowanych w toku całego procesu) uzasadnia zasądzenie w pkt VI i VII zaskarżonego postanowienia kosztów procesu w sposób obciążający wnioskodawczynię i uczestnika postępowania w częściach równych. Ponadto należy mieć na względzie, że w sprawach majątkowych stopień zainteresowania uczestnika w wyniku postępowania ocenia się według wartości udziału poszczególnych uczestników w majątku będącym przedmiotem postępowania. Biorąc pod uwagę sprzeczność interesów stron niniejszego postępowania i przy uwzględnieniu faktu, iż w rozpoznawanej sprawie o podział majątku wspólnego byłych małżonków, udział każdej ze stron w dzielonym majątku wynosi po 1/2 – rozstrzygnięcie Sądu w kwestii ponoszenia kosztów postępowania uznać należy za w pełni zasadne.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że obciążenie stron niniejszego postępowania na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. kosztami postępowania w sposób wskazany w pkt VI i VII zaskarżonego postanowienia, nie stanowi naruszenia przepisów normujących zasady rozliczania kosztów postępowania nieprocesowego. Sąd Okręgowy nie znalazł podstawy do podważenia oceny dokonanej w tej kwestii przez Sąd Rejonowy.

Mając powyższe na uwadze apelacja podlegała oddaleniu na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520§3 k.p.c. Na koszty złożyła się opłata stanowiąca wynagrodzenie obliczone na podstawie §2 pkt 6 w zw. z §4 ust.1 pkt 8 i § 10 ust. 1 pkt. 1 in fine rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Katarzyna Serafin-Tabor SSO Anna Nowak SSO Agnieszka Cholewa-Kuchta